

— Vgl. 2. वर.

वरेय्ये (von वरेय्) nom. ag. Freier: मर्याः RV. 10,78,4.

वरेश (3. वर + ईश) adj. über Wunschgaben verfügend, Wünsche zu gewähren im Stande seiend BHĀG. P. 2,9,20.

वरेश्वर adj. dass.: सर्वकाम° BHĀG. P. 3,9,40. m. Bein. Çiva's ÇABDAR. im ÇKDR.

वरोट n. = मरुवकपुष्प ÇABDAM. im ÇKDR.

1. वरोह (4. वर + ऊह) m. ein schöner Schenkel: द्विदकरप्रतिमैर्वरोहमिः VARĀH. BRH. S. 68,4.

2. वरोह (wie eben) adj. (f. °रु und व्रु): schöne Schenkel habend: °रुम् nom. f. VIKR. 47,13. °रुम् acc. f. R. 3,32,53. °रु voc. f. PRAB. 7,15. BHĀG. P. 4,3,24. 10,42,2.

वरोल m. eine Art Wespe TRIK. 2,5,34. HĀR. 217. f. ई eine andere Art Wespe TRIK.

वर्क (वृक्), वर्कते (घादानि) DHĀTUP. 4,18.

वर्कर UÇÓVAL. zu URĀDIS. 3,131. m. 1) das Junge eines Thieres AK. 2,10,23. MED. r. 211. Ziege TRIK. 2,9,24. MED. = पशु H. an. 3,582. Zicklein H. 1276. Schol. zu KĀTJ. ÇA. 976,6. — 2) Scherz, Spass H. 856. H. an. MED.

वर्करकर्कर viell. adj. so v. a. von allen Sorten Spr. 1555.

वर्कराट m. 1) Seitenblick. — 2) eine vom Fingernagel des Geliebten herrührende Verwundung auf der Brust eines Weibes TRIK. 3,3,103. H. an. 4,64. MED. f. 64. fg. — 3) die Strahlen der aufgehenden Sonne H. an. MED.

वर्कराकुण्ड N. pr. einer Oertlichkeit Verz. d. Oxf. H. 70, b, 17.

वर्कुट m. a pin, a bolt WILSON nach ÇABDĀRTHAK.

वर्ग (von वर्ज्) 1) nom. ag. Abwender, Besetiger: वर्गो ऽसि पाप्मानं मे वृद्धिः KAUSH. UP. 2, 7. Vgl. इर्षग. — 2) m. am Ende eines adj. comp. f. आ VARĀH. BRH. S. 19,17. a) eine gesonderte, der Gleichartigkeit wegen zusammengestellte Anzahl von Dingen; Abtheilung, Gruppe, Klasse, Verein AK. 2,5,41. H. 1413. z. B. von Backsteinen, Versen KĀTJ. ÇA. 16,7,25. 24,3,5. LĀTJ. 10,14,4. सप्तक M. 7, 52. चतुर्विधः SUÇR. 1,5,7. 12. 70,8. 132,1. RV. PRĀT. 16,7. 8. 52. VARĀH. BRH. S. 14,32. 53,49. 76. 2. 96,3. वर्गवर्गस्थैः काकैः gruppenweise stehend 93,8. अष्टशतसकृन्ना गवां वर्गाः शतं शतम् MBH. 4, 288. अत्सरसाम् KUMĀRAS. 3,17. वर्गावुभौ देवमकीधराणाम् 7, 53. दास° so v. a. die Slaven, Dienerschaft M. 3, 246. 4,180. 185. बन्धुवर्गाः MBH. 3,2683. नृशंस° 5,1639. मित्र° 13,309. भृत्य° 2186. पौर° 13,439. 446. HARIV. 11015 (S. 790). R. 2,30,45. 45,2. KĀM. NĪTIS. 3,39. RAGH. 2,4. 11,7. VIKR. 3,9. MĀLAV. 67,11. Spr. 1940. 2542. 4645. AK. 2,6,4,30. 8,4,6. H. 514. HALĀJ. 2,353. KATHĀS. 4,20. 18,83. 26,145. RĀGA-TAR. 1.308. PRAB. 36,9. BHĀG. P. 4,23,42. 7,6,12. PĀNĪAT. 33,14. VET. in LA. (III) 1,13. SARVADARÇANAS. 57,11. 100,22. आत्म°, पर° die eigene —, die fremde Partei VĀDDHA-KĀN. 11,2. स्व° PĀNĪAT. 192,22. fg. ननत्रत्रय° VARĀH. BRH. S. 14,1. मृडवर्गस्त्वनुराधा-चित्रापौष्तेन्दवानि 98,10. षडिन्द्रिय° BHĀG. P. 5,14,1. संवत्सर° WEBER, Nax. 2,283. fg. Häufig in comp. mit einem Zahlworte: त्रि° (s. auch bes.) eine aus drei bestehende Abtheilung, — Gruppe, Trias MBH. 5, 1484. 12,426. PĀNĪAT. III,243. DAÇAK. 63,15. fg. BHĀG. P. 7,5,18. चतुर्वर्ग (s. auch bes.) HIR. I,8. पञ्च° (s. auch bes.) Spr. 4902. Verz. d. B. H. VI. Theil.

No. 875. षड्वर्ग MBH. 1,1948. KATHĀS. 20,134. नव° KĀTJ. ÇA. 24,3,25. दश° 22,10,11. द्वादश° Verz. d. Oxf. H. No. 875. प्रतिवर्गम् KĀTJ. ÇA. 9,4,20. eine Reihe nach irgend einem Eintheilungsgrunde zusammengehöriger Wörter AK. 2,1,1. 3,4,4,1. TRIK. 1,1,3. Consonantenreihe im Alphabet (es werden deren 7 angenommen; s. BÖHTLINGK, P. II, S. 325) RV. PRĀT. 1,3. चकार° 4,4,5,3. स्पर्श° 6,8. 14,7. VS. PRĀT. 1,64. 3,92. 94. 4,92. AV. PRĀT. 2,14. 38. VOP. 2,25. fg. काव्या वर्गाः VARĀH. BRH. S. 96,15. वर्गाष्टक (nach dem Comm. कचटतपयशलवर्गाणामष्टकम्) WEBER, RĀMAT. UP. 308. fg. — b) Alles was zu Jmdes Gebiet gehört, — unter Jmd steht (= परिग्रह) VARĀH. BRH. S. 13,7. 13,22. 17,7. 32,12. क्षेत्रं पयस्य स तस्य वर्गः BRH. 1,9. 8,10. 23,5. क्षेत्रं होराथ त्रेक्राणा नवीशो द्वादशशकः । त्रिंशशकश्च वर्गो ऽयं सर्वस्य स्व उदाहृतः ॥ GĀRGI im Comm. zu 1,9; vgl. VARĀH. LAGH. 1,23 in Ind. St. 2,283. — c) = त्रिवर्ग d. i. काम, अर्थ und धर्म BHĀG. P. 4,21,29. — d) Section, Abtheilung in einem Buche AK. 3,4,44,46. TRIK. 3,2,24. Unterabtheilung eines Adhijāta im Rgveda und in der Bṛhaddevatā, ROTH, Zur Lit. und G. d. V. 5. Ind. St. 3,254. fgg. 1,112. fg. — d) Quadrat, die zweite Potenz COLEBR. Alg. 8. 11. पञ्च° das Quadrat von fünf VARĀH. BRH. 7, 6. GANĪTĀDHJ. SPASHĪDHJ. 21. 28. Ind. St. 3,450. Vgl. भिन्न°. — e) = बल NAIGH. 2,9. — f) N. pr. eines Landes SCHIEFNER, Lebensb. 235 (5). — 2) f. आ N. pr. einer Apsaras MBH. 1,7853. 2,394.

वर्गणा (von वर्गय्) f. das Multipliciren VARĀH. BRH. 7,13. 26 (24),9. — Vgl. संवर्ग.

वर्गपद् n. Quadratwurzel COLEBR. Alg. 9.

वर्गपाल m. Beschützer seines Anhangs, — seiner Creaturen MBH. 2 1544.

वर्गप्रकृति f. unbestimmte Aufgabe des 2ten Grades, affected square COLEBR. Alg. 112. 170. GOLĀDHJ. 13,2. BĪCAGAN. 1,33. fgg.

वर्गप्रशंसिन् m. seinen Anhang —, seine Creaturen preisend MBH. 5, 1639. NĪLAK.: वर्गो वृत्तिर्न पराभिभवः.

वर्गमूल n. Quadratwurzel COLEBR. Alg. 9.

वर्गय् (von वर्ग), °यति multipliciren; vgl. वर्गणा.

वर्गशस् (wie eben) adv. nach Abtheilungen, gruppenweise BHĀG. P. 4,9,68. 12,6,50.

वर्गस्थ adj. sich zu einer Partei haltend, partetisch: न वर्गस्था ब्रवी-म्येतत्स्वपत्नपरपत्नयोः MBH. 12,12040.

वर्गात्त्य m. der letzte Consonant in den fünf ersten Consonantenreihen: त्रयस्त्रयो वर्गात्त्याः so v. a. die Medias, die aspirirten Medias und die Nasale AV. PRĀT. 1,13, Schol.

वर्गिन् (von वर्ग) adj. pl. zu Jmdes Partei gehörend, Jmd untergeben: परिचर्यावतो हारे ये च केचन वर्गिणः MBH. 12,3711. = समुद्रायाधिपतयः NĪLAK.

वर्गीणी (wie eben) adj. am Ende eines comp. zu der und der Kategorie —, Sippe —, zu der Partei von — gehörend P. 4,3,64. अर्जुन° Schol. — Vgl. महर्गीणी.

वर्गीय (wie eben) adj. am Ende eines comp. dass. P. 4,3,64. माण्डू-कं स्ववर्गीयम् PĀNĪAT. 212,6. zu der und der Consonantenreihe gehörig P. 4,3,63. क° ein Guttural, प° ein Labial Schol. प्रथमोत्तमवर्गीयः स्पर्शः RV. PRĀT. 4,11. चकार° 5,5. च° AV. PRĀT. 2,11. त° 15. —